

# ՄԵԶՄՈՒԱՒ ԱԽՊԱՐ

DIRECTION DU JOURNAL  
MEDJMOUA - I - AHBAR  
Grand'Rue de Péra, Taxim 65

Հաճախստ ի՞նչ, ցե՛ղա հաճի ԶԱՐԳԵՆ ՊԻՆՆ ՎԵ  
ՃՈՒՄԱ ԻՐԹԵՍԻ կիսկերի հեշր օրոհուր :

ՆԻԽԱՄԵՍԻ  
30 ԲԱՐԱ,

مجموعة اخبار  
كأوغلى قسم جادى نويس ٦٥

ԱՊՐԵՆԵ ՖԻԶԱԹԼԱՐԸ. — Իսթանպուլ իշին սենյակի 60 ղշ. — 6 ալըղը 85. — Թալրա իշին սենյակի 85 — 6 Ալըղը 45 ղշ. տըր : — Մէմարիքի էննէպիէ իշին սենյակի 20 ֆը. տըր : — Բոսթա իւճըթի պիզէ ալտաթըր : — 15 կիւնլիւք նիւսիսի 60 բարա տըր : — ԻՆՆԱԹ ՇԱՐԹԼԱՐԸ. — 1 ֆեճի սահիֆէնին սըրասը 5, 2 ֆեճի վէ 3 ֆեճի սահիֆէնին հէր սըրասը 3, վէ հիւննիւ սահիֆէնին պէհէր սըրասը 1 ղշ. տըր : — Զօզ տէֆա սէճի իսիլէնէք իշին սըրաք բազարը օրոհուր :

Ղաղէթայա միւթէալիք խուսուսթ իշին ԹՈՎԶԱՆԵՍ ԹՈՎԱԹԵԱՆԱ միւրաճապթ օրոհուր — Իտարէխանէ՛ Պէյօղլուսա ճատտէի քէպիլոսէ Ն. 65 :

## ՔՐՈՆԻԿ

Բերա, 17 Մայիս

Բարեկեր, զթաւսէր ու հարուստ դրա-  
մատէր մը — (ածականներու երրորդու-  
թիւն մը որ յաճախ քովէքով չի գար) —  
Թաւանճեան էֆ. դրամական նուէրներ  
խոստացեր է այն ամէն գրողներուն, ո-  
րոնք լաւագոյն յօդուածները պիտի գրեն  
ալըղամուրթեան դէմ, ի վեր հանելով  
անոր վնասները և զգուշացնելով մեր ժա-  
մանակակիցները այդ վատաւորող մոլու-  
թենէն, Գաղափարը զոր յաջած է Թաւ-  
անճեան էֆ. ունի անշուշտ իր կարեւո-  
րութիւնը՝ եթէ երբէք ասիկա տեսակ մը  
րեզլամ չէ իր անուշիկ, բայց այդ գաղա-  
փարը ալըղամուրթեան օգտակար ըլլալէ  
աւելի, կը ձգտի աւելի եւս օգտակար ըլ-  
լալ մեր շատ մը գրողներուն, որոնք դրա-  
մական նուէրին խոստումէն չլացած՝ քանի  
մը օրէ ի վեր իրենց կաղաւթարներուն մե-  
լանները կը սպասեն մի միայն ալըղամու-  
րթեան դէմ շանթեր արձակելով : Վերո-  
յիշեալ դրամական խոստումէն առաջ, մեր  
գրողներէն ո՛չ մէկուն միտքին անկիւնէն  
կ'անցնէր չիտակը անկը անթիւմաներ տե-  
ղացի ոչ իշին ու զինիւն դէմ, որոնք իրենց  
խոյր տակաւորներուն ու իրենց սիրահա-  
րներուն ստամոքսներուն մէջ հանգիստ կը  
ննջէին, սակայն յանկարծ քանի մը օրիկի  
հեռապատկերը ոգեւորեց մեր գրողները,  
որոնք մէկ հարուածով թուրդ հակալըղ-  
եաններ եղան, անանկ որ կարելի չէ այ-  
սօր բանալ հայ թերթ մը, առանց ա-  
տօր մէջ տեսնելու յօդուած մը որ կը դա-  
տապարտէ, կը դատապիտէ, կ'անիծէ, կը  
բանադէմ ալըղը : Ու քանի որ սա միջո-  
ցին ամէն գրող պարտաւոր է կը համարի  
զրկել ալըղամուրթեան դէմ, ինչու եւս  
բացառութիւն կազմեմ անոնց մէջ : Միայն  
թո՛ղ անհոգ բլան սիրելի պաշտօնակից-  
ներս — բնաւ միտքը ու յաւակնութիւնը  
չունիմ շահելու Թաւանճեան էֆ. ի սահ-  
մանած միջոցակը, հակալըղական քարո-  
զիլի արտադրող կցելով անունիս, որովհե-  
տեւ եթէ մէկ կողմէ հիմնովին ու անկեղ-  
ծաբար թշնամի եմ ալըղին, միւս կողմէ  
սակայն չեմ կընար հասկնալ թէ հոս ու  
հոն գրուած մէկ քանի հակալըղական  
յօդուածները ի՞նչ կարեւորութիւն կրնան  
ունենալ ի ծնէ գինովներուն համար : Կ'ըն-  
դունիմ գինովութեան սոսկալի արգելադ-  
րները ու անոր պատճառած ժողովրդական  
վնասները, գիտեմ թէ գինովութիւնը ըն-  
տանիքի մը կործանումին ու փնացումին  
գլխաւոր պատճառն է և անբարոյականու-  
թեան առաջին սկզբնապատճառը, կը հաս-  
կընամ գինովութեան աղափոխութիւնը,  
ստորութիւնը, գոհիկութիւնը, հակա-  
ռոյզապաշտականութիւնը, և դեռ բոլոր  
միւս բաները զորոս ամէն մարդ մասնե-  
րուն վրայ գիտէ. բայց մասեմ թէ իմ  
կամ ձեռք մէկ յօդուածով այդ բոլոր գէ-  
շութիւնները պիտի վերանայ գոցեցն մո-  
գական գաւազանով, աղայական պիտի  
ըլլար հաւատարմ, կը գնահատեմ Թաւան-  
ճեան էֆ. ի խորհուրդը՝ մի միայն իբր

նիւթական քաջալարութիւն մը մեր գրող-  
ներուն, որոնք դժբաղդաբար նիւթական  
նախանձելի վիճակի մը մէջ չգտնուելով,  
կարօտ են հարուստ գրասէրներու նման-  
օրինակ առատաձեռնութիւններուն : Սա-  
կայն, ես աւելի գոհ պիտի մնայի եթէ  
Թաւանճեան էֆ. իբր մրցանակ՝ գրական  
բան մը առաջարկէր մեր գրողներուն,  
որովհետեւ հայ գրականութիւնն ալ իր բաժի-  
նը ունեցած պիտի ըլլար հարկաւ, մինչ-  
դեռ՝ արդի պայմաններով՝ հիմակուն  
գրուածքները չոր ու ցամաք յօդուածներ  
են՝ գրուած առանց ունէ ալիստութեան,  
պրպտութի կամ ուսումնասիրութեան՝ ո-  
րոնց միակ յատկութիւնն է ալըղամուրթ-  
եան դէմ պոռալ այն վաղածանօթ գլիդի-  
ները, զորո պարոն գինովները մենէ ա-  
ղէկ գիտեն : Այս տողերը կարդալով չեմ  
ներեր երբէք ձեզի ենթադրել թէ դիտա-  
ւորութիւն ունիմ Թաւանճեան էֆ. ի դէմ  
բաներ մը միթմիթալ : Գաւ ինչի : Մեր  
մէջ ա՛յնպիսի հազուագիւտ են գրասէր հա-  
րուստները, որ անոնցմէ մէկուն գոյու-  
թիւնը իրապէս մեզի երկնաւազ ուրա-  
խութիւններ պէտք է պատճառէ : Հայ  
հարուստ մը որ հայ գրողները կը քաջա-  
լերէ նիւթակցէ. — հաւատացէ՛ք, ամէն  
օր տեսնուած բան մը չէ այս : Միայն գտ-  
նաղան կէտերու մէջ համակարծիք չեմ  
համակրելի հայ գրասէր վաճառականին և  
վստահ եմ թէ ան ալ ինծի իրաւունքը պի-  
տի տայ :

Թաւանճեան էֆ. մենէ հեռու ապրե-  
լով կ'երեւի թէ շատ որոշ գաղափար մը  
չունի մեր մասին և կամ կանխապէս իր  
ունեցած որոշ գաղափարը մոռցած ըլլալ  
կը թուի հաստատելով ալըղամուրթեան  
դէմ գրուելիք լաւագոյն յօդուածներուն  
մրցանակները : Անիկա գուցէ երեւակայած  
է մեր համայնքը իբր մէկ մանրակարը  
ամերիկեան ժողովուրդին, ուր գինովնե-  
րը կը վիստահ են որոնց մէջ հակալըղա-  
կան պայքարները իրենց օգուտները պի-  
տի ունենային, բայց, միեւնոյն պայքար-  
ները տեղափոխուելով՝ իրենց կարեւորու-  
թեան կը զրկուին, միմիայն սա պատճա-  
ռով որ պայքարի տեղի տուող պատճա-  
ռը կը պակսի մեր մէջ : Ամեն օր կը կար-  
գանք Ամերիկայի կամ Լոնտոնի գինով-  
ներուն վիճակագրութիւնները, և դուրսի  
է ըմբռնել թէ հակալըղական յօդուած-  
ները անոնց մէջ պէտք է ունենան իրենց  
արժէքը, այնպիսի տեղ մը, ուր հակալըղ-  
ական ակումբներ կը կազմուին, գործըով,  
լեզուով ու գրով պայքարելու համար  
ալըղին տիրապետումին դէմ : Ու նոյն  
իսկ կ'իշխէ, ֆէմինիստ կիներ են որ բա-  
րեգործական ընկերութիւններ կը կազմեն  
այս նպատակով իրենց սեռականիցները ա-  
զատելու համար գինով ամուսիններու  
ձեռքէն, Հոն կան գինովներին — եթէ  
կ'ուզէք — որոնք մայթերուն վրայ կը  
տապալտին՝ ապստեմի, ճիւղ կամ գինիին  
ու գոհեալին ազդեցութեան տակ :

Ո՛րպիսի տարբերութիւն սակայն մեր  
ու անոնց միջեւ : Մեր մէջ, ընդհանրա-  
պէս խօսելով, գինովներ չկան՝ որով չեմ  
գիտեր որոնց համար պիտի գրուին Թաւ-

անճեան էֆ. ի յանձնարարութեամբ գըր-  
ուած հակալըղական յօդուածները : Կը  
կրկնեմ, մեր համայնքը շատ երջանիկ է  
չունենալուն համար professionnel գինով-  
ներ, որոնք ալըղին չօգրին մէջ կը մոռ-  
նան իրենց ընտանիքը ու զաւակները : Մեր  
մէջ եղածները պարզ ու անմեղ ալիքամե-  
ներ են, որոնք սովորութիւն ունին օր-  
ուան յոգնութիւնը մոռնալ՝ իրկուան դէմ  
խմուած քանի մը րեքին մէջ : Ու որչափ  
մեծ տարբերութիւն գինովին ու ալիքամե-  
րին միջեւ : Այս վերջինը ալըղին մոլին չէ,  
քանի որ զայն կը խմէ կէս մը ախորժա-  
կը բանալու և կէս մը ալ յոգնած ջիդե-  
րուն ուժ տալու նպատակով : Բարի չա-  
կացիին այս անմեղ հաճոյքն ունի բանա-  
դրական յօդուածներ հրատարակել, իրաւ  
որ անգթութիւն պիտի ըլլար : Անիկա  
պէտք չունի հակալըղական անտակալեւն  
յօդուածներու, քանի որ իր բնածրար  
դէն շատ հեռու է ալըղամուրթեան ըլ-  
լալէ : Այդ յօդուածները թերեւս աւելի  
օգտակար պիտի ըլլային, եթէ հրատա-  
րակուէին ֆրանսերէն կամ անգլիերէն լե-  
զուներով, բայց հայերէն լեզուով հակա-  
լըղական յօդուած. — allons donc ! օր-  
երես :

Բայց, — պիտի առաքէք — հարկաւ  
կան մեր մէջ ալ գինովներ, ճշմարիտ գի-  
նովներ, որոնք սղէկ նըկէ տառնոց մը կը  
մուրան՝ տեղեկանին զբաւը տիւր մը ճըն-  
կելու համար :

Հակառակ չեմ պնդեր, քանի որ ար-  
դէն մէկ երկու գինովի բացառութիւնը  
չի կրնար լըրճել մնացած մասին անարատ  
պատիւը : Բայց վստահ եղէք, սիրելի  
Թաւանճեան էֆ., այդ քանի մը գինով-  
ներն ալ դժբաղդաբար չպիտի կրնան օգ-  
տուի ձեռք գրել տուած հակալըղական  
յօդուածներէն, քանի որ ո՛չ կարգալ գի-  
տեն և ո՛չ ալ իրենց շարունակական գի-  
նովութեան մէջ ժամանակ կը գտնեն այդ  
խիստ բարոյալից յօդուածները կարգալու :  
Ուրիմն, հաճէ՛ք ըսել, որո՞ւ համար գրել  
կուտաք կոր ձեռք հակալըղական յօդուած-  
ները :

Գիտեմ, այս տողերը գրելէս ետքը,  
եթէ կայ մէկը, որ հեռու է հակալըղա-  
կան պայքարին մրցանակը շահելէ, ան  
ալ ապահովաբար ես եմ : Բայց ի՞նչ փոթի.  
պիտի ներքէ՛ք որ ձեռք մրցանակը շահելու  
համար գրէի բաներ, զորո չեմ մտածեր :

ԲԱՐԱՅԻ

## ԵՆԵ ՀԱՄԻՑԵԹ

Իշիթիկիմիդէ կէօրէ, Ս. Թովհան Թօ-  
կերեւան քղիմիսի Մեծ-Ժողովրդապե-  
տութիւնը, սօն կ'ունենան խայրահանէ  
պիւր թէնչպիւսէն իպթիտար իլէմիլ տիր-  
էվէլէթի հաթթա Բանկալթիսէ վու-  
գու պուլան հարիգտէ, Պայր վէ Ազպա-  
պա նամ օգաղարտաքի պիւնալարնն հե-  
ման քեամիլէն միւսթէրէք օլտուղը մալիւմ  
տիր : Պու սօգաղարտա Խանան պիւնա-

լար 45-50 ատէտէ պալիզ օլմաղտա իսէ  
տէ, մէղքիւր մահէլտէ էսմաֆ վէ՛ ֆու-  
գարա իւքեան իթտիկի ճիւնթիւ, հէր պիւր  
խանէտէ իքի իւլ ֆամիլիա իթիպարըյա :  
հարիզ գէտէկեանն, էրմէնի-գաթիլիկի,  
էրմէնի վէ Բոււմ, եիւզտէն գիւնատէ ֆա-  
միլեաեա պալիզ օլտուղը անալըրնեօր :

Պուլար, էքսէրիէթէն, եվմիլէլիլիի  
կիւն իլէ թէտարիք իտէպիլէն թաղրմաան  
օլուպ, ճիւզի պիւր քիւրա իլէ պիւրի իքի-  
չէր օտաճըգտա ֆամիլեաեա պարըյալը օլ-  
տուղարը վէ եարը աճ եարը թօգ՝ եա-  
շատըղարը հալտէ, պիւր տէ, կիւնիւնի հէր  
տիւրիւ ետրկուլըղը տէֆէ մէտար օ-  
լան վէ ֆուգարանն էն պիւլիւք սէպէպի  
իպթիւրահաթը պուլուան տէրին պիւր ուլ-  
գուեա տալըլ օլտուղարը սըրաթա, ու  
թէնի շէտիւ պաղթէթէն իւսթէ կէլէրէք :  
վէ անճաք ճանալըրը գուրթարմաեղ ուր-  
չիւնմէքէն պաղա պիւր շէյէ վաղըթ պը-  
րազմահարաք, էվէլիլիլի վէ էլեալարնն  
եաղըպ, քէնտիլէրիսի սէֆիլէթ մէյալանտա  
պրազըրա, գաթէն գարուր վէ ֆազիլ  
օլան հալլէրիսին նէ՛ գատար ըլրիւնն  
եթէ տիւլար օլմուլ օլաճաղը իյզաւ հա-  
ճէթ տէյիւ տիր :

Իշիթ, պու հարիզ գէտէկեան իլիւտէ  
մէվճաւտ օլան վէ ճէմաթըղը մէյալուպ  
պուլուան 30 գատար ֆամիլեաեա 10 ու,  
էվէլիլի վէ էլեալարը սիկուրթալը օլմա-  
սըլա, գարալարը պիւր տէրէ՛ք թաղիլի  
օլտուղարը իսէ տէ, տիկէր 20 գատար  
ֆամիլեալար, սիկուրթալը օլմաեան էվէլ-  
րի վէ էլեալարը եա եանմըլ վէ եալուտ գալ  
օլմուլ օլտուղընաւտ, ալըգտա գալըլարը,  
վէ սօն տէրէ՛ք գարուրէթ վէ ըլրիւնն  
եթէ տիւլմիւլէր տիր :

Իստի, պու պիլարէլիլի աղ չօգ գալրի-  
մաք վէ ինթիլեաթը գարուրէլէրիլէ մե-  
տար թէտարիք իթմէք մազաէտի խտար-  
խանանէսիլլէ, Ս. Թովհան Ոսկերեւան քի-  
լիսէսի ժողովրդապետութիւնը պաղը հա-  
միլէթ մէյալանտա միւրաճաթ իտէրէք, ի-  
եանէն նազտիլ եալուտ խանէ էլեալար վէ  
կիլիլէ՛ք էսվապ ճէմիլն պալալըլ տըր :  
Պայրիսալըզ, հէր վաղըթ պիւլիւք պիւր  
էլիլէ տիր : Լաքին եանկընտան չըրըլ չըպ-  
լաք չըգմը ֆազիլ վէ պիլարէլիլի սէ-  
վիտիլմէք վէ թէսլիլ իթմէք՝ տահա  
պիւլիւք վէ տահա զիւեատէ պիւր էլիլէ  
տիր :

Միլվազը օթուրաճաք պիւր սէտիր  
միւնտէրի, պաղըլը օլտաճաք պիւր եաթը-  
ղը, եաթաճաք պիւր եաթաղը պուլուան-  
եան, վէ կիլիլէ՛ք չամալըլ վէ սալիկս  
օլմաեան պիլարէկեանն պու կիլիլի հա-  
վաթի գարուրէյսիլի թէտարիքտէն պիւ-  
լիւք նէ՛ էլիլէ օլապիլիլ :

Իմտի, շու սըրաթա, էն ուքաք էվ  
էլեալար վէ կիլիլէ՛ք էն ատի էսվապ օ  
պիլարէլիլի սէվիտիլմէյէ պիւլիւք պիւր  
սէպէպ տիր : Պու էլեա վէ էսվապ գուլու-  
նըլըլ վէ կիլիլիլ տալիլ օլտա, քէմալը  
չիւքարալիլէթէն հիւսնի գապուլ օլտու-  
ճաք տըր : Նիլէ նիլէ պիւլիլէ չօճուլա-  
րըն չամալըրըլ վէ էսվապըլ գալըլըլ  
լարը իշիթիլիլիլ : քիմ պիլիլ, գէնիլիլ վէ  
էսմաֆ ֆամիլեալարըլ խանէլէրիլիլ :

«Սօս միւսառէմէի պարիյէնին Ազատ  
Շարք մուսարէպէսինէ իրիջամ վերի  
վերմէ հէճէ կինի շիմթոնէն պեհան իտէմ  
յիլ, Բուսթանըն, պու կին յըմալը Ման  
կուրիտէ ճէսիմ պիր օրտուսը վար տըր

[illegible]

|        |     |        |     |         |     |         |     |         |     |
|--------|-----|--------|-----|---------|-----|---------|-----|---------|-----|
| 9676   | 80  | 424196 | 200 | 786941  | 5   | 1059089 | 90  | 1459561 | 5   |
| 54831  | 5   | 425676 | 80  | 790636  | 40  | 1060351 | 5   | 1467386 | 90  |
| 86746  | 50  | 438806 | 10  | 794461  | 5   | 1065342 | 5   | 1484874 | 5   |
| 87456  | 60  | 452276 | 9   | 810446  | 50  | 1085106 | 10  | 1491014 | 5   |
| 90196  | 200 | 455486 | 90  | 816286  | 90  | 1096416 | 20  | 1526096 | 100 |
| 901502 | 5   | 461661 | 5   | 817206  | 10  | 1108816 | 20  | 1543436 | 40  |
| 101576 | 80  | 466091 | 5   | 826176  | 80  | 1123841 | 5   | 1551331 | 5   |
| 118526 | 30  | 466391 | 5   | 829576  | 80  | 1144341 | 5   | 1564016 | 20  |
| 120286 | 90  | 471431 | 5   | 838241  | 5   | 1149791 | 5   | 1566461 | 5   |
| 126841 | 5   | 532621 | 4   | 841206  | 10  | 1166436 | 9   | 1590771 | 5   |
| 131766 | 70  | 534881 | 5   | 842441  | 5   | 1196361 | 5   | 1598941 | 5   |
| 136521 | 5   | 536001 | 5   | 846166  | 70  | 1212346 | 50  | 1615361 | 5   |
| 155126 | 30  | 547561 | 5   | 849951  | 5   | 1214436 | 40  | 1516886 | 90  |
| 157301 | 5   | 581591 | 5   | 860461  | 5   | 1228091 | 5   | 1627531 | 5   |
| 158201 | 5   | 596796 | 800 | 870741  | 4   | 1231376 | 80  | 1661791 | 5   |
| 166131 | 5   | 601906 | 10  | 882461  | 5   | 1251601 | 5   | 1693726 | 30  |
| 183571 | 5   | 602256 | 60  | 883101  | 5   | 1281731 | 5   | 1697306 | 10  |
| 226461 | 5   | 612176 | 80  | 883236  | 40  | 1289571 | 4   | 1711811 | 5   |
| 240601 | 5   | 613061 | 5   | 892796  | 800 | 1291536 | 40  | 1736312 | 5   |
| 255521 | 5   | 614081 | 5   | 897921  | 5   | 1296156 | 60  | 1740971 | 5   |
| 261041 | 5   | 618166 | 70  | 901386  | 90  | 1309636 | 40  | 1748644 | 5   |
| 271736 | 40  | 618451 | 5   | 907471  | 5   | 1349821 | 5   | 1786726 | 30  |
| 286306 | 9   | 621446 | 50  | 912396  | 400 | 1362201 | 5   | 1787976 | 80  |
| 288761 | 5   | 644606 | 10  | 915141  | 5   | 1365316 | 20  | 1788936 | 40  |
| 295841 | 5   | 668386 | 90  | 932796  | 800 | 1366756 | 60  | 1793182 | 5   |
| 302846 | 50  | 673311 | 5   | 934996  | 9   | 1379036 | 40  | 1805991 | 5   |
| 307551 | 5   | 674231 | 5   | 941746  | 50  | 1388901 | 5   | 1812611 | 5   |
| 307646 | 50  | 675346 | 50  | 978156  | 60  | 1391526 | 30  | 1841481 | 5   |
| 311651 | 5   | 685336 | 40  | 1014246 | 50  | 1391536 | 40  | 1842531 | 5   |
| 319191 | 5   | 693901 | 5   | 1017461 | 5   | 1392931 | 5   | 1845726 | 30  |
| 333291 | 5   | 708496 | 500 | 1023076 | 80  | 1399876 | 90  | 1891491 | 5   |
| 354391 | 5   | 712146 | 50  | 1028276 | 80  | 1409631 | 5   | 1907101 | 5   |
| 355721 | 5   | 713216 | 20  | 1032016 | 20  | 1424201 | 5   | 1908641 | 5   |
| 359216 | 20  | 715186 | 90  | 1035881 | 5   | 1431206 | 10  | 1921497 | 500 |
| 374147 | 50  | 716126 | 30  | 1037981 | 5   | 1429696 | 700 | 1954556 | 60  |
| 420801 | 5   | 753511 | 5   | 1048121 | 5   | 1451551 | 5   | 1972346 | 50  |